

Katedra histórie FF UPJŠ v Košiciach
Centrum spoločenských a psychologických
vied SAV

Historický ústav SAV

Slovenská historická spoločnosť pri SAV

Vás pozývajú na vedeckú konferenciu

**STRETNUTIE MLADÝCH HISTORIKOV
VII**

Prehodnotené dejiny

***Historická pamäť - jej miesto
a význam pre spoločnosť***

Košice, 25. október 2017

Organizačný výbor:

PaedDr. Alžbeta Bojková, PhD.

Mgr. Mikuláš Jančura, PhD.

Mgr. Zuzana Tokárová, PhD.

Mgr. Marianna Bobková

Mgr. Monika Ďuďáková

Mgr. Patrícia Fogelová

Mgr. Lucia Heldáková

Mgr. Barbara Kacerová

Mgr. Lukáš Katriňák

Mgr. Klára Kohoutová

Mgr. Nikoleta Lattová

Mgr. Martin Počátko

**Termín odovzdania
prihlášky:**

18.6.2017

**Termín odovzdania
príspevku:**

31.8.2017

Rozsah príspevku:

15 normostrán, bližšie

informácie zašleme pozvaným
účastníkom

Konferenčný poplatok:

20 €

Miesto konania:

Rektorát UPJŠ, Šrobárova 2,
Košice

Prihláška dostupná na:

<http://www.upjs.sk/filozofick-a-fakulta/katedra-historie/katedra/>

Kontakt:

smhkosice@gmail.com

Mgr. Lukáš Katriňák

*Konferencia je určená študentom doktorandského štúdia. K príspevku je potrebné doložiť odporúčanie školiteľa.

**Organizátori si vyhradujú právo výberu príspevkov. Texty budú hodnotiť odborní garanti. Príspevky, ktoré odznejú na konferencii a prejdú recenzným konaním, budú publikované v konferenčnom zborníku.

HISTORICKÝ ÚSTAV
SLOVENSKEJ AKADEMIE VIED

Pri pokuse o vymedzenie pojmu pamäti v spoločenských vedách môžeme naraziť na viacero problémov, pretože je samotná pamäť spájaná s množstvom adjektív. Môže byť skúmaná ako individuálna, kolektívna, historická, sociálna, kultúrna a pod., no napriek tomu je s históriou neodlučiteľne spätá a v našom prostredí vystúpila v posledných rokoch do popredia ako jeden z predmetov výskumu. Pri bádani o pamäti sa zároveň otvára interdisciplinárny priestor, na ktorého poli vidíme možnosť spoločného koexistovania takých vedných disciplín, akými sú antropológia, etnológia, historická veda, filozofia, sociológia, či dejiny umenia.

Pamäť nemusí znamenať len bezprostredné spomienky jednotlivcov, ale mnohokrát je prenášaná aj na ďalšie generácie, ktoré neboli priamymi svedkami onej doby. Zároveň je konštruktom ovplyvňovaným zásahom rôznych ideológií, kedy zvlášť kolektívna pamäť môže byť pozmenená alebo úplne vymazaná. Pamätníky obetiam vojny, obelisky, ktoré vebia víťazstvo, rituály pripomínajúce tradície – to všetko sú nástroje kreovania kolektívnej pamäti používané od najstarších čias až po súčasnosť.

Fenoménu kolektívnej pamäti začala od 70-tych rokov 20. storočia venovať pozornosť francúzska historiografia, ktorá tak reagovala na aktuálne spoločenské problémy. Téma pamäti je v súčasnosti označovaná za jednu z paradigiem spoločenských vied a jej premenám tak bude venovaná aj VII. doktorandská konferencia Katedry histórie UPJŠ. Organizátori konferencie preto privítajú originálne príspevky, ktoré budú vychádzať z týchto prístupov:

Prehodnotené dejiny: historická pamäť – jej miesto a význam pre spoločnosť

Kolektívna pamäť a konštrukcia národnej identity

História politiky pamäti siaha prinajmenšom do obdobia antiky a spadajú pod ňu akékoľvek diskurzy a interpretácie minulosti tvorené mocenskou inštitúciou. V súčasnosti existujú dve koncepcie politiky pamäti. Prvá ju chápe ako politiku kontroly určitej komunity nastolením špecifickej interpretácie minulosti, druhá ju považuje za zdroj poučenia sa z minulosti (napr. z holokaustu).

Miesta pamäti a pamätné miesta

Obsahom kolektívnej predstavy o minulosti sú predovšetkým konkrétne udalosti a príbehy odohrávajúce sa vždy na určitom mieste, s ktorým sú v kolektívnej pamäti úzko zviazané. Tieto miesta tak majú vplyv na konštrukciu a upevňovanie kolektívnej pamäti. Môžu byť nimi ako historické osobnosti, tak aj budovy, pamätníky, múzeá, archívy, konkrétne dokumenty či dejiská významných udalostí.

Pamäť a naratívita

Rozprávanie príbehov je neoddeliteľnou súčasťou ľudskej spoločnosti a zároveň prostriedkom súdržnosti ľudských spoločenstiev od momentu, kedy spolu ľudia začali komunikovať prostredníctvom reči. Takouto formou rozličných rozprávání sa sprostredkovávajú obsahy kolektívnej pamäti. Skúmaním kolektívneho rozprávania môžeme preskúmať spôsoby reprodukovania a interpretácie dejín celých spoločností či skupín; individuálne rozprávanie približuje predstavu o tom, ako na historické udalosti nazerá jedinec a ktoré faktory majú vplyv na jeho interpretáciu týchto udalostí.

Film a fotografia ako nástroj ovplyvňovania kolektívnej pamäti

Napriek tomu, že fotografie vizualizujú historické udalosti dejín a vystupujú z pozície priameho svedka udalostí, ich vyobrazenie nie je nikdy objektívne. Obsah fotografií bol častokrát najmä v totalitných ideológiách cielene zmanipulovaný, čím sa vládnuca moc snažila vplývať na verejnú mienku. Podobným nástrojom bol film, ktorým vládna moc vplývala na diváka zobrazovaním jednotlivých symbolov spôsobom korešpondujúcim s ideologickým zámerom.